

Mikael Fortelius palaamassa Puerto Lobon fossiililöytöpaikalta Andalusiassa Espanjassa heinäkuussa 2018. Kuva: Juha Saarinen.

Mikael Fortelius returning from the Puerto Lobo fossil discovery site in Andalusia, Spain, in July 2018. Photo: Juha Saarinen.

Professori Mikael Fortelius jäi eläkkeelle maaliskuussa 2022

JUHA SAARINEN

Helsingin yliopiston Geotieteiden ja maantieteen osastolla evolutiivisen paleontologian professorina toiminut Mikael Fortelius jäi eläkkeelle maaliskuussa 2022. 1980-luvun alussa alkaneen tutkijanuransa aikana hän on toiminut useissa paleontologian opetukseen ja tutkimukseen liittyvissä tehtävissä, joista viimeisin on vuonna 2004 alkanut evolutiivisen paleontologian professuuri Helsingin yliopistolla. Mikael Forteliuksen muotokuvanpaljastustilaisuus ja juhluento järjestettiin 4.3.2022 Kumpulän kampuksella.

Tilaisuudessa paljastettiin ja esiteltiin Mikael Forteliuksen persoonallinen muotokuva,

joka on hänen iranilaisen opiskelijansa ja yhteistyökumppaninsa Majid Mirzaie Ataabadin tilaama matto (Kuva 1). Mattoon on ikuis-tettu keväisessä Pariisissa otettuun valokuvaan perustuva kuva Forteliuksen kasvoista. Tilaisuudessa kuultiin myös esitelmä muotokuvia esittävien mattojen valmistuksen historiasta.

Juhlaluennossaan Mikael Fortelius kertoi kiehtovan uransa keskeisimmistä vaiheista, jotka lopulta mahdollistivat nykyisen monipuolisen ja elinvoimaisen paleontologisen tutkijayhteisön kehittymisen Helsingin yliopistolle. Itsenäisen tutkijan tielle mahtui monia vaihteita, kuten uran alkuvaiheessa vierailevana

tutkijana työskentely Lontoossa kasvinsyöjä-nisäkkäiden hampaiden rakennetta ja toimintaa tutkimassa, paleontologiset kenttätöprojektit Turkissa, Kiinassa ja Iranissa, kansainvälisen NOW-nisäkäsfossiilitietokannan perustaminen ja kehittäminen, sekä viime vuosina tutkimusyhteistyö muun muassa Keniassa. Fortelius on toiminut myös vierailevana professorina ja tutkijana Berliinin luonnontieteellisessä museossa, Pekingin selkärankaispaleontologian ja paleoantropologian instituutissa (*Institute of Vertebrate Paleontology and Paleoanthropology*), sekä Oslon ja Granadan yliopistoissa.

Uransa aikana Mikael Fortelius on julkaissut paljon merkittävää tutkimusta makroevoluution, nisäkkäiden paleoekologian ja ekometrian, sekä muinaisten ilmastomuutosten aihepiireistä. Hän on muun muassa kehittänyt kasvinsyöjänisäkkäiden hampaiden toiminnallisiin ominaisuuksiin perustuvia ekometrisiä menetelmiä maaympäristöjen ilmastomuutosten rekonstruoimiseen viimeisten muutamien kymmenen miljoonan vuoden ajalta. Fortelius on myös osallistunut tutkimusyhteistyönsä kautta kansainvälisesti merkittävään viestintään ihmistoiminnan aiheuttamasta vakavasta uhasta maapallon biosfäärin tilaan. Mikael Forteliuksen elämäntyö onkin monin tavoin rakentavaa ja se on tähdännyt sekä tiedeyhteisön että sen ulkopuolisen maailman kehittämiseen ja parantamiseen.

Juhlatilaisuuden aikana kuultiin myös puheita Mikael Forteliuksen kollegoilta, entisiltä opiskelijoilta sekä Geotieteiden ja maantieteen

Kuva 1. Professori Mikael Forteliuksen kuvasta tehty muotokuvamatto, joka tullaan sijoittamaan geotieteiden ja maantieteen osaston tiloihin. Kuva: Mikko Haaramo.

Figure 1. A portrait rug made from the photo of professor Mikael Fortelius. The rug will be placed in the premises of the Department of Geosciences and Geography. Photo: Mikko Haaramo.

osaston johtajalta. Lisäksi kuultiin musiikkiesityksiä tilaisuutta varten kokoontuneen laulu-yhtyeen ”The usual suspects” esittämänä.

Kirjoittaja on Suomen Akatemian rahoittama akatemiatutkija ja Mikael Forteliuksen entinen opiskelija.